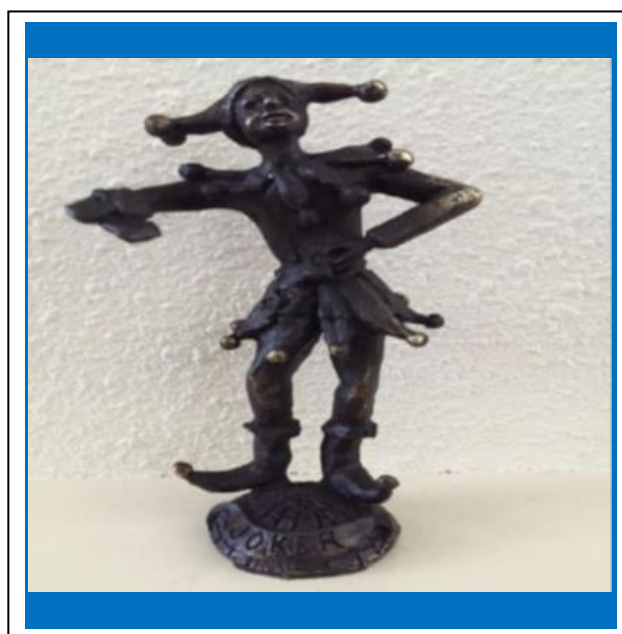

LAURENTIUS

stichting voor katholiek primair onderwijs

Juryrapport

DE JOKER
2018 - 2019

Inleiding

De **JOKER** is een prijs, die is ingesteld op 1 september 2016 bij het afscheid van Joke Reijman, als voorzitter College van Bestuur, en is een jaarlijks uit te reiken stimuleringsprijs voor scholen, of scholengroepen binnen de Laurentius Stichting, voor leerlingen (individueel of groepjes), die binnen het schooljaar een innovatief project hebben uitgevoerd en daarmee een stuk vernieuwing in het onderwijs tot stand hebben gebracht op hun school. Aan de **JOKER** is, behalve een beeldje, m.i.v. schooljaar 2018-2019 een geldbedrag van €1000,- verbonden ter vrije besteding aan de winnende school ten behoeve van alle leerlingen. Tevens is door de Raad van Toezicht besloten m.i.v. dit schooljaar deze prijs nog vijf jaar te handhaven, dus t/m schooljaar 2022-2023.

De winnende school mag het beeldje van de **JOKER** behouden.

Schooljaar 2018-2019 is het derde schooljaar waarin deze prijs uitgereikt wordt. Na sluiting van de inschrijftermijn bleken er 2 inzendingen binnengekomen te zijn die door de jury getoetst werden aan de criteria die zijn vastgelegd in het reglement van de Joker.

Criteria

De inzending moet:

1. als thema inspireren en vernieuwend of innovatief zijn op het gebied van schoolontwikkeling en leren;
2. qua inhoud en uitvoering ontstaan zijn in of een relatie hebben met de dagelijkse praktijk
3. een stimulerende en inspirerende meerwaarde hebben voor de overige scholen van de stichting

Scholen die een voorstel hebben ingediend zijn:

- ***De Godfried Bomansschool in Rijswijk***, met
thematisch werken in de onderbouw
- ***Het Baken in Berkel en Rodenrijs***, met een onderzoek naar een
passend onderwijsaanbod voor hoogbegaafde leerlingen

Jury

De jury bestond dit jaar uit 5 personen:

- Rinus van Amstel, leerkracht groep 8, Christoffel, Den Haag
- Marja Bocxe, directeur Cornelis Musiuschool, Delft
- 2 leerlingen van de winnende school van vorig jaar, de Poolster: Rick Steenwijk groep 7A en Lotte van Uunen groep 7B
- Joke Reijman, oud-voorzitter College van Bestuur, tevens juryvoorzitter

Vanaf schooljaar 2017-2018 zijn twee leerlingen van de winnende school van het jaar ervoor aan de jury toegevoegd. Dit jaar zijn dat voor de tweede keer leerlingen van de Poolster uit Berkel en Rodenrijs. De jury is meerdere keren bijeen geweest voor overleg.

De voorstellen kunnen, op verzoek van de jury, worden gepresenteerd aan de jury. De afgelopen twee jaren waren er door tijdsdruk geen mogelijkheden voor een presentatie, maar gelukkig lukte het wel dit schooljaar. Op 15 mei hebben zowel Het Baken als de Godfried Bomans een presentatie verzorgd voor de jury.

De uitslag

De twee ingediende voorstellen dit jaar verschilden erg van elkaar. Het voorstel van de Godfried Bomansschool betreft een 'product': ***Spelend leren met kleuters aan de hand van thema's***, terwijl het voorstel van Het Baken vooral een proces betreft om te komen tot ***een aanpak m.b.t. het lesgeven aan hoogbegaafde leerlingen***.

Beide voorstellen zijn goed onderbouwd. Het voorstel van het Baken met een praktijkgericht onderzoek gekoppeld aan een gedegen theoretische onderbouwing en het voorstel van de Godfried Bomans meer vanuit de praktijk, waarbij de theorie ook niet vergeten is. In beide voorstellen komen het belang en eigenaarschap van de leerlingen goed naar voren, maar is ook de werkbaarheid voor de leerkrachten een uitgangspunt geweest.

Beide voorstellen zijn van grote betekenis voor de desbetreffende school en kunnen ook een inspiratiebron en van belang zijn voor andere scholen van de Laurentius Stichting. Beide scholen hebben ook hun bereidheid tot het delen van kennis en ervaringen met andere scholen toegezegd.

Na bestudering van alle documenten, de bijgewoonde presentaties en de toetsing aan eerdergenoemde criteria is de jury unaniem gekomen tot de volgende beslissing:

Zowel de **Godfried Bomansschool** als **Het Baken** krijgen dit schooljaar de Joker en het bijbehorende geldbedrag toegekend.

Tot slot

De jury was aangenaam verrast door de kwaliteit van de ingediende voorstellen van beide terechte winnaars en hoopt dat deze voorstellen andere Laurentiusscholen mogen inspireren, tot navolging leiden en wellicht de scholen uitdagen om zelf volgend schooljaar ook een voorstel in te dienen. De jury kijkt hier al naar uit!

Hierna volgt een korte samenvatting van iedere inzending en het juryrapport.

juni 2019

HET BAKEN IN BERKEL EN RODENRIJS

Samenvatting

Lesgeven aan hoogbegaafde leerlingen

Het Baken heeft de afgelopen drie schooljaren het beleid voor het lesgeven aan hoogbegaafde kinderen op de school ontwikkeld. Daarbij moest er iets nieuws opgebouwd worden. Er was weinig eigentijdse verrijking mogelijk voor de leerlingen. Leerkrachten hadden ook weinig kennis van het onderwerp hoogbegaafdheid. Er heeft in die drie jaren een grote verandering plaatsgevonden; er is een onderzoek gedaan om hoogbegaafde leerlingen en hun leerkrachten te kunnen helpen. Ook de leerlingen zijn betrokken en hebben input geleverd voor dit onderzoek.

Door steeds het team te betrekken bij het ontwikkelen van de visie en bij het

verkennen van de mogelijkheden is het team meegenomen in de beleidsverandering, maar is ook een cultuurverandering teweeg gebracht. Nu zijn de meeste leerkrachten ervan overtuigd dat het, naast het lesgeven aan kinderen die extra hulp nodig hebben omdat zij moeilijk mee kunnen met de lesstof, ook van belang is de

begaafde leerlingen te voorzien in hun onderwijsbehoefte. Leerlingen die begaafd zijn, denken anders dan gemiddelde leerlingen en leren op een andere manier.

Een van de punten van de visie op lesgeven aan begaafde leerlingen is het streven een doorgaande lijn te creëren van groep 1 t/m 8 waarin de leerling voldoende uitgedaagd wordt en weet wat hij het volgende jaar kan verwachten. De school denkt deze lijn gevonden te hebben met Levelwerk. Een programma met een compleet scala aan lessen van verschillende vakgebieden en uitdagende materialen. Daarnaast wordt het TASCmodel (zie hiernaast) gebruikt door de leerlingen.

Voordelen van het TASC model zijn:

- Dat de leerlingen er zelfstandig mee aan de slag kunnen.
- Dat de leraren vragen kunnen stellen bij de fase waar de leerling op dat moment is.
- Dat de fasen niet in een vaste volgorde doorlopen hoeven worden.
- Dat door een wijzer aan het model vast te maken de leraar kan zien waar de leerling op dat moment is in het proces.

De school is erg trots op het proces dat is gevolgd en dit proces wordt de komende tijd nog steeds verder vormgegeven. De school denkt, met het gevolgde proces, een voorbeeld te kunnen zijn voor andere scholen.

Juryoordeel

De jury was erg onder de indruk van de gedegenheid van het gevolgde proces om te komen tot de keuze van een methode voor het lesgeven aan begaafde leerlingen. Het Baken onderscheidt zich niet door de keuze voor de methode Levelwerk, daar werken al meerdere scholen mee. Waar de school zich in onderscheidt, is de wijze waarop het traject voorafgaande aan deze keuze is verlopen.

Het Baken wordt gekenschetst als een school die klassikaal onderwijs aanbiedt, waarbij instructie wordt aangeboden op drie niveaus. Drie jaar geleden constateerde de school dat er geen passend en gevarieerd onderwijsaanbod op school was voor begaafde leerlingen, terwijl de school streeft naar een passend onderwijsaanbod aan alle leerlingen. Er was beperkt beleid en te weinig kennis bij leerkrachten over die specifieke groep leerlingen.

Een eerste stap was het instellen van een werkgroep om binnen het team te gaan verkennen wat de wensen en mogelijkheden binnen de school waren, er werden teamsessies gehouden, een enquête afgenomen en er werd gezamenlijk een toekomstvisie verkend. Uitgangspunt voor de nieuwe visie was dat innovatie van het onderwijs geen afbreuk mocht doen aan het leerstofjaarklassensysteem en dat de grenzen van wat mogelijk is in de klas voor de leerkracht niet overschreden mocht worden.

Tevens bleek er behoefte aan iemand binnen het team die een deel van het aanbod op zich zou nemen.

Eén van de leerkrachten sprak de wens uit om een masteropleiding Educational Needs te volgen en dit traject te trekken. Zij maakte ook deel uit van de werkgroep.

Kenmerken van het traject dat drie jaar duurde, en die achteraf als succesfactoren worden benoemd, zijn o.a.

- Het instellen van een breed gedragen werkgroep rond de vraag 'Hoe gaan we om met het onderwijs aan begaafde leerlingen?'
- Het steeds betrekken van het team bij het ontwikkelen van de visie en de mogelijkheden, beleidsverandering en uiteindelijk cultuurverandering
- Vergroten van de kennis van het team
- Vier studiedagen rond het thema begaafdheid en verrijken
- Inzet van externe sprekers met hun visie op hoogbegaafdenonderwijs
- Professionaliseren teamleden door o.a. het volgen van een online cursus van SLO rond het stimuleren van talent
- Het volgen van de masteropleiding Educational Needs door de 'projectleider' die tijdens haar opleiding een (praktijkgericht) onderzoek,

met onderbouwing van wetenschappelijke literatuur, heeft opgezet en uitgevoerd naar mogelijkheden om hoogbegaafde leerlingen en hun leerkrachten te kunnen helpen.

- Het ontwikkelen van een informatiemap met alle informatie van de studiedagen
- De organisatiestructuur van de school is aangepast met de functie van HB-coördinator en er is ambulante tijd voor deze coördinator gecreëerd
- Deze ambulante tijd is ingevuld met beleidsmatige zaken, het begeleiden van leerkrachten, het verzorgen van materiaal en het begeleiden van leerlingen met een expliciete hulpvraag
- Het bezoeken van verschillende Laurentius scholen die ook een aanbod voor begaafde leerlingen en een daarbij behorend signaleringssysteem gebruiken.

De leerkracht die het onderzoek opzette en uitvoerde tijdens haar masteropleiding heeft daar de 10x Beter Onderzoeksprijs van Fontys mee gewonnen.

De leerlingen in de jury vonden het zeer positief dat de inbreng van de leerlingen zelf is meegenomen en oordeelden dat het TASCmodel een heel handig hulpmiddel is dat ook bij andere projecten, waarbij je veel stappen moet doorlopen, gebruikt kan worden: 'zowel de leerling als de leerkracht weet hierdoor goed wat te doen als de leerling vastloopt'. Zij menen ook dat leerlingen die hiermee werken beter zullen leren en ook steeds zin blijven houden in leren en zelfstandig aan de slag kunnen.

Het resultaat van deze inspanningen is dat het weliswaar een lang proces is geworden, maar door het team er steeds bij te betrekken en met elkaar te leren is het een veranderingsproces van iedereen geworden en daarin schuilt volgens de jury de grote waarde van dit onderzoek, evenals de extra personele inzet voor begeleiding en ondersteuning tijdens de implementatie, die door de school mogelijk is gemaakt.

Een dergelijk grondig proces is randvoorwaardelijk voor draagkracht en gedeeld eigenaarschap voor deze onderwijsinnovatie en een succesvolle implementatie en borging ervan en daarin is het Baken goed geslaagd!!

GODFRIED BOMANSSCHOOL IN RIJSWIJK

Samenvatting

THEMATISCH WERKEN IN DE KLEUTERBOUW

Kleuters leren door te spelen. Dat is de overtuiging van het team van de Godfried Bomansschool. De vraag was: hoe begeleiden we dat spel op de juiste wijze? Betekent spelen dat kinderen altijd zelf kunnen bepalen wat ze doen? Hoe kunnen betekenisvolle situaties voor spelende kleuters worden gecreëerd? Is de leerkracht leidend in het aanbod van spel en de inrichting of wordt er gezocht naar een manier om de kinderen te betrekken in hun eigen onderwijssituatie?

Het doel was met elkaar op zoek te gaan naar afspraken voor een aanpak in de groepen 1-2, waarbij spel centraal zou staan. Werken aan een doorgaande leerlijn, waarbinnen het kind zoveel mogelijk ruimte zou krijgen om zich op zijn of haar eigen manier te ontwikkelen. Spel moest daarbij de basis vormen.

In drie jaar tijd is toegewerkt naar een situatie waarin een themacyclus van twee jaar is vastgesteld met in elk jaar 5 thema's. Alle thema's zijn gekoppeld aan de belevingswereld van het kind en omvatten alle ontwikkelingsgebieden waarop door middel van observaties de ontwikkeling van kinderen in kaart wordt gebracht. De school biedt de kinderen, naast gezamenlijke activiteiten in de grote groep, ook activiteiten aan die specifiek passen bij hun niveau. Dit gebeurt in de kleine kring. De groepjes en activiteiten in de kleine kring zijn gebaseerd op de bevindingen vanuit KIIJK. KIIJK is een observatie- en registratiesysteem voor kleuters dat aan de hand van 17 ontwikkelingsgebieden in kaart brengt waar het kind staat in zijn/haar ontwikkeling.

Tijdens de activiteiten wordt gebruik gemaakt van verschillende coöperatieve werkvormen. De kinderen leren hierbij veel van en met elkaar. Coöperatief leren bevordert ook de sociale vaardigheden en draagt bij aan een fijne sfeer in de groep. De school wil de kinderen meegeven dat je goed bent zoals je bent en dat zij samen een fijne groep zijn. Naast coöperatief leren draagt ook KiVa hieraan bij.

Aan het begin van elk thema b.v. verjaardag, de kapper, de bakker, de auto enz. wordt eerst samen met de kleuters een mindmap gemaakt over de inhoud van het thema en de kleuters denken dus mee over de inhoud van het thema en de benodigde hulpmiddelen en ze maken de materialen zelf. Zoals bij het thema auto waarbij de kinderen zelf auto's maken, een benzinepomp, verkeersborden enz.

De kinderen maken alle materialen zelf

Spel vindt plaats in verschillende hoeken in de klas, maar ook buiten en in de speelzaal. De hoeken worden samen met de kinderen ingericht, passend bij het thema. De kinderen denken en beslissen mee. Het team maakt een thema zo realistisch mogelijk en creëert zo een betekenisvolle leersituatie. Het team vindt het belangrijk dat het leerproces boven het resultaat staat. De kinderen krijgen de mogelijkheid om zich te ontwikkelen op hun eigen manier en in hun eigen tempo.

Juryoordeel

Wat de jury in dit voorstel vooral aanspreekt, zijn aan de ene kant het eigenaarschap van en het recht doen aan de eigenheid van kleuters en aan de andere kant de integrale aanpak van de themacyclus. In de themacyclus van twee jaar, waarbij in elk jaar vijf thema's aan bod komen is het observatie- en registratiesysteem KIJK geïntegreerd in de aanpak, waardoor het mogelijk is de ontwikkeling van kinderen in kaart te brengen en daarop aan te sluiten. Ook KIVA, het programma voor sociale vaardigheid is geïntegreerd in deze aanpak. Daarnaast worden waar mogelijk elementen van EDI (Expliciete Directe Instructie) gebruikt, zodat er door de hele school een doorgaande leerlijn zichtbaar is. Door deze aanpak wordt gezorgd voor een compleet onderwijsaanbod dat ook nog overzichtelijk en behapbaar voor de leerkracht blijft. Een mooie opbrengst in een tijd waarin veel sprake is van extra werkdruk voor leerkrachten. Tijdens de presentatie werd dit nog eens door de aanwezige leerkracht bevestigd en tevens werd benoemd dat ouderbetrokkenheid hiermee ook een extra impuls heeft gekregen: ouders leveren zelf ook, waar mogelijk, invulling aan de thema's.

Ook voor dit traject is een proces van drie jaren gebruikt en inmiddels bereiden de groepen 3 t/m 8 eveneens hun thema's op dezelfde wijze voor en zo krijgt de doorlopende leerlijn steeds meer inhoud.

De leerlingen in de jury vonden dit een heel leuk idee: 'je speelt en hebt niet eens in de gaten dat je ook aan het leren bent!' Ook zij vonden het geweldig dat de kleuters zelf meedachten over inhoud van de thema's en zelf materialen maakten. Zij vroegen zich af waar al die materialen na afloop van het thema bleven....en waren ervan overtuigd dat de kleuters op deze manier goed voorbereid op groep 3 zouden zijn.

Ook de Godfried Bomansschool heeft zich bereid verklaard de opgedane ervaringen en kennis te willen delen met andere Laurentiusscholen.

Een belangrijk initiatief hiertoe is al genomen door het Rijswijks/Haags/Nootdorps directiebestuur:
op 28 september a.s. staat voor alle Laurentiusscholen in deze regio een gezamenlijke studiedag gepland in het teken van leren van en met elkaar. Een initiatief dat navolging verdient!

De Godfried Bomans heeft een mooie ontwikkeling laten zien in het belang van de leerlingen en met grote betrokkenheid van leerkrachten.